

***KRIVIČNI ZAKON
BOSNE I HERCEGOVINE***

OPĆI DIO

I Glava prva

Značenje izraza u ovom zakonu

Član 1.

(1) *Krivično zakonodavstvo Bosne i Hercegovine* sačinjavaju krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakonu i u drugim zakonima Bosne i Hercegovine.

(2) *Teritorija Bosne i Hercegovine* je suhozemna teritorija, obalno more i vodene površine unutar njenih granica, kao i zračni prostor nad njima.

(3) *Službena osoba* je izabran ili imenovan funkcionar u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti Bosne i Hercegovine i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlaštena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koja u okviru tih ovlaštenja vrši određenu dužnost; te druga osoba koja vrši određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.

(4) Kad je kao učinitelj određenog krivičnog djela označena službena osoba, osobe iz stava 3. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.

(5) *Odgovorna osoba* je osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu funkciju ili na osnovu posebnog ovlaštenja povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stava 3. ovog člana kada su u pitanju radnje kod kojih je kao učinitelj označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne dužnosti, ili odredbama o krivičnim djelima učinjenim od strane službene osobe propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Bosne i Hercegovine.

(6) Kad je kao učinitelj krivičnih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz stava 3. i 5. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ukoliko iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.

(7) *Strana službena osoba* je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni funkcioner međunarodne organizacije i njezinih organa, sudija i drugi funkcioner međunarodnog suda, na službi u Bosni i Hercegovini.

(8) *Dijete* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.

(9) *Maloljetnik* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(10) *Pravna osoba* je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, institucije za vršenje kreditnih i drugih bankarskih poslova, za osiguranje imovine i osoba, kao i druge finansijske institucije, fond, političke organizacije i udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji

mogu da stiču sredstva i da ih koriste na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.

(11) *Privredno društvo* je, u smislu ovog zakona, korporacija, preduzeće, firma, partnerstvo i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne djelatnosti.

(12) *Udruženje* je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.

(13) *Više osoba* je najmanje dvije osobe ili više njih.

(14) *Skupina ljudi* je najmanje pet osoba ili više njih.

(15) *Grupa ljudi* je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog, ponovljenog ili povremenog činjenja krivičnih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u učinjenju krivičnog djela.

(16) *Organizirana grupa ljudi* je grupa ljudi koja je formirana, a nije spontano nastala, radi neposredno slijedećeg učinjenja krivičnog djela i čiji članovi ne moraju imati formalno definirane uloge, koja ne mora imati kontinuitet članstva ni razvijenu organizaciju.

(17) *Organizirana grupa kriminalaca* je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna.

(18) *Osoba pod međunarodnom zaštitom* je šef države, uključujući bilo kojeg člana kolektivnog organa koji obavlja funkciju šefa države prema ustavu te države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova, kadgod se bilo koja od tih osoba nalazi izvan svoje države, kao i članovi njihovih obitelji koji su u njihovom društvu, te svaki funkcioner ili predstavnik države ili funkcioner ili drugi predstavnik međunarodne organizacije koja ima međudržavni karakter, koji je u vrijeme i na mjestu kada je nad njim, njegovim službenim prostorijama, privatnim stanom ili prijevoznim sredstvom učinjeno krivično djelo, prema međunarodnom pravu imao pravo na posebnu zaštitu od napada na njegovu osobu, slobodu ili dostojanstvo, kao i članovi njegove obitelji koji čine njegovo domaćinstvo.

(19) *Izbjeglice i raseljena lica* su, u smislu ovog zakona, više osoba koje su napustile svoju imovinu na teritoriji Bosne i Hercegovine, u vremenskom periodu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, a između 30. aprila 1991. godine i 19. decembra 1998. godine na teritoriji Republike Srpske, za koje se pretpostavlja da su izbjeglice ili raseljena lica po Aneksu 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

(20) *Državna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovu zakona, određena državnom tajnom, a otkrivanjem koje bi nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Bosne i Hercegovine.

(21) *Vojna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske, drugim propisom Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske, ili aktom nadležnog organa Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske donesenim na osnovu zakona proglašena vojnom tajnom.

(22) *Službena tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom Bosne i Hercegovine, drugim propisom Bosne i Hercegovine ili općim aktom nadležne institucije Bosne i Hercegovine donesenim na osnovu zakona proglašena službenom tajnom.

(23) *Isprava* ili *dokument* je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značenja za pravne odnose.

(24) *Novac* je metalno ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.

(25) *Znaci za vrijednost* podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.

(26) *Pokretna stvar* je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski i drugi impulsi.

(27) *Motorno vozilo* je svako prometno sredstvo na motorni pogon u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu.

(28) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se neko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.

(29) *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lahko može pretvoriti u takvu supstancu, ako podliježe kontroli prema međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina ratificirala, ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od strane nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.

(30) *Međunarodni krivični sud* podrazumijeva Međunarodni krivični sud za područje bivše Jugoslavije.

(31) Izražavanje u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

II Glava druga

OSNOVNE ODREDBE

Osnova i granice krivičnopravne prinude

Član 2.

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije se propisuju samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povrjeđuju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim pravom, da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez krivičnopravne prinude.

(2) Propisivanje krivičnih djela i vrste i raspona krivičnopravnih sankcija zasniva se na neophodnosti primjene krivičnopravne prinude i njenoj srazmjernosti jačini opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti.

Načelo zakonitosti

Član 3.

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.

Vremensko važenje krivičnog zakona

Član 4.

(1) Na učinitelja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

(2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primijenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.

Vrste krivičnopravnih sankcija

Član 5.

Krivičnopravne sankcije su: kazne, uvjetna osuda, mjere sigurnosti i odgojne mjere.

Svrha krivičnopravnih sankcija

Član 6.

Svrha krivičnopravnih sankcija je:

- a) preventivni uticaj na druge da poštuju pravni sistem i ne učine krivična djela;
- b) sprječavanje učinitelja da učini krivična djela i podsticanje njegovog preodgoja.

Ograničenja u izvršenju krivičnopravnih sankcija

Član 7.

Učinitelju krivičnog djela u izvršenju krivičnopravne sankcije mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržini te sankcije i samo na način kojim se osigurava poštivanje osobe učinitelja i njegovo ljudsko dostojanstvo, u skladu s međunarodnim pravom.

III Glava treća

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine prema djeci

Član 8.

Krivično zakonodavstvo Bosne i Hercegovine se ne primjenjuje prema djetetu koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Primjena krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine prema maloljetnicima

Član 9.

Krivično zakonodavstvo Bosne i Hercegovine se primjenjuje prema maloljetnicima u skladu s glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovog zakona i drugim zakonima Bosne i Hercegovine.